

A VISEGRÁDI SALAMON-TORONY KÁLVÁRIÁJA - AZ UTOLSÓ FEJEZET¹

Tisztelt Buzás Gergely Igazgató Úr!

Rendkívül sajnálom, hogy nem tudott eljönni a Központi Tervtanács Műemléki Tagozatának 2014. április 1.-i ülésére, amelynek témája a „Salamon torony állagvédelme, fedés létesítése és részleges rekonstrukciója” volt. Ha ott lett volna, biztos vagyok benne, ma másként látná a helyzetet!

Bizonyára elkerülte figyelmét az ülésről készült szakvélemény típusa, ami, a tervező kérésére *konzultáció* volt. Ez azt jelenti, hogy a Tervtanács csupán szakmai segítséget nyújt, vagyis a jogszabálynak megfelelően, a kollektív bölcsesség elve alapján nem támogatja, vagy ellenzi a terv engedélyezését. Így – nyilvánvalóan – nem beszélhetünk „utolsó fejezet”-ről.

Mint írja a Salamon torony restaurátorai (sic!) számos súlyos hibát követtek el. Ez az állítása megkérdőjelezhetetlen. Kérem, azonban gondoljon arra is, hogy a maga idejében mindenki a legjobb tudása alapján döntött úgy, ahogy! A műemlékvédelmi elvek, a felhasznált anyagok és a technikai megoldások időről-időre változnak. Összességük – hibáik ellenére is – a műemlékek részeivé váltak, válnak. Most is erről van szó. A személyes megbízás alapján kiválasztott tervező megoldásait véleményezte – jogszabályi feladatainak eleget téve – a Tervtanács. Büszkék vagyunk nemzeti kincseinkre, és az a személyes célunk is, hogy megújulásuk minél jobb megoldások alapján történjen!

Az inkriminált tervvel kapcsolatban Ön azt írja, hogy „*E terv elkerülte azokat a csapdákat, amelyekbe előde (sic!) belefutottak*”. A Tervtanács véleményével összhangban álljon itt néhány megjegyzésem:

- 1.) „*A tetőbeázás problémáját egy alacsony hajlásszögű, kívülről szinte észrevehetetlen fedéssel oldotta meg.*” A tetőszigetelés (legutolsó tervezője éppen Albert Tamás volt) nyilvánvalóan a falcsatlakozásoknál a legproblematicusabb. Mezőközépen „csak” hibátlanul kell dolgozni. Tamás egy önálló, körüljárható épületet tervez, amely így éppen a tetőbeázások szempontjából, sajnos önmagában semmit sem old meg. A tervtanács azt javasolta, hogy a hasznosság elvét is követve legyen ez a tető lapos, és teremtsünk így egy új, nagy tetőkilátót. Innen a szemét ledobálása (mint hallottuk, ez nagy probléma) talán fel sem merül. Azon már régesrég túl vagyunk, hogy a lapostetőt önmagában műszaki nonszensznek tekintsük!
- 2.) „*Az életveszélyes gyilokjárót zárt, fedett folyosóvá alakította... a funkciónak kiválóan megfelelő anyagot, a festett, perforált acéllemez választva*” A perforált lemez erősen korlátozott kilátást biztosít csak, így a gyilokjáró mai főfunkciója alapvetően sérülne. Az építész által a fényképezőgépeknek tervezett kis, nyitható ablakok önmagukban is felhívják a figyelmet az ellentmondásra. A festés, mint felületvédelem karbantartás igényes. A perforált lemezé végképp az. Ismerve a hazai gyakorlatot és a beépítés helyét, csak tartósan rozsdamentes anyag javasolható felhasználásra.
- 3.) „*Ugyanezt az anyagot használta a visszaépítendő fióktornyon*” A fióktorony hajdani elbontása mai értékrendünk szerint alapvető hiba volt. Jelzésszerű visszaépítése így nem is kifogásolható. A választott perforált lemez azonban a meglévő kő és vasbeton mellett értelmezési káoszt okozna. (felborulna a régi = kő, a kiegészítés = vasbeton elv). Szó sincs

---

¹ Nyílt levelem címe csak látszólag egyezik meg az Önével. Azért választottam ezt, mert a „fejezet”szónak van egy másik, (oszlopfő, lat. capitellum) jelentése is. Remélem, az Ön további szavainak is van másik olvasata!

dogmákról – a közérthetőség a cél! Rengeteg pénzből a vasbetonszerkezet elbontható lenne – ekkor azonban újragondolhatóvá válna a kiegészítések mikéntje.

- 4.) „A helyreállítási terv, ha kompromisszumokkal is, de a teljes torony akadálymentesítést (sic!) biztosította...” Zsuffa Zsolt opponens éppen arra hívta fel a figyelmet, hogy a kompromisszum oly mértékű, hogy ebben a formájában nem tekinthető megoldásnak (azaz az Ön által említett „nem kis teljesítmény”-től sajnos messze áll, pl. a most tervezett előadóterem nem érhető el csak lépcsőn keresztül, a belső lejtők pedig a szabványosnál meredekebbek).
- 5.) A terv nem tartalmazott távlati képeket, vagy makettet, ami az épülettömeg megváltozása miatt alapvetően fontos lenne. Megjegyzem, hogy nem volt kőrestaurátori terv, de még műszaki leírás sem a tervcsomagban.

Tisztelt Igazgató Úr!

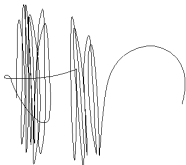
Azon felvetése, hogy a helyszínen kéne tervtanácsot tartani, jogos. Mivel az idén eddig 109 tervet tárgyaltunk (ami amúgy rendkívül jó dolog), erre, beláthatja, sajnos nincs lehetőség.

A tervtanácsról az alábbiakat írja: „Szó sincs a döntésben részt vevők rosszindulatáról, pusztán inkompetenciájuk és ebből következően a döntés felelőssége előli menekvésük teremt reménytelen helyzetet a műemlékek, és mindazok számára, akiknek fontos lenne műemléki értékeink megőrzése.”

A tervtanács tagjai és opponensei egytől egyik neves szakemberek. Engem a Belügyminiszter Úr nevezett ki a testület élére. Az építész tagokat a Magyar Építész Kamara delegálta. A műemléki testület összetétele éppen azért heterogén, hogy a szükséges sokféle szakterületet, működési kört le tudja fedni. A Salamon-torony esetében műemlékvédelemmel és középkorral tudományos szempontból foglalkozó történészek, régészek ugyanúgy helye van a tervtanácsban, mint restaurátornak, és olyan építészeknek, tervezőknek, akik műemlék-helyreállításban, kortárs építészetben, mai anyagokban, szerkezetekben vagy akár az akadálymentesítés előírásaiban is jártasak. A Salamon-tornyot tárgyaló tervtanács ennek megfelelően volt kellőképpen sokszínű, és ezért voltak jelen nagyobb számban a tagok, mint a kötelezően előírt öt fő. Az Ön pontos informálása érdekében megjegyzem, hogy a Tervtanács ülésén részt vett Klaniczay Péter műemlék-felügyelő, az ICOMOS MNB alelnöke is. Mindez nem jelenti azt, hogy a Tervtanács tévedhetetlen. A nekünk vélt inkompetenciát és a döntés felelőssége előli menekvést viszont kénytelen vagyok nyomatékosan visszautasítani! Az, hogy a Testület tagjait akként minősíti, mint akiknek nem fontos a műemléki értékek megőrzése rendkívül elszomorító, hiszen Ön köztekintélynek örvendő tudós ember, múzeumigazgató!

Tisztelettel kérem gondolja végig még egyszer az egészet, és tiszteljen meg minket a legközelebbi tervbemutatójukon!

Üdvözlí:

Dévényi Tamás

Ybl-, és Molnár Farkas –díjas építész, a KTMT elnöke

PS: a rend kedvéért felsorolom, csak az én ide vonatkozó munkáimat:

- IEB székház helyreállítása és bővítése – benne: Kozma Lajos Budapesti Műhelyének portálrekonstrukciója, a Kaszab lakás rekonstrukciója – Podmanicszky-díj
- Rimanóczy Gyula ikerházának rekonstrukciója (az első modernista ház-újjáélesztés)
- A Sándor palota rekonstrukciója (belső munkák tervezése)
- A Rácz fürdő rekonstrukciója és bővítése – ICOMOS-díj, Podmanicszky-díj
- A Várkert bazár rekonstrukciója és bővítése (belső munkák tervezése)